

Referat af møde i Normudvalget

Torsdag den 30. januar 2020 kl. 10.30-15. SEGES, Agro Food Park 15, Skejby, 8200 Aarhus N

Deltagere:

Medlemmer af Normudvalget:

Christian Friis Børsting (CFB), Institut for Husdyrvidenskab (ANIS), AU
Emilie Marie Øst Hansen (EMMOH), Departementet (DEP)
Hanne Bach (HBA), DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi, AU
Jørgen Eriksen (JER), Institut for Agroøkologi (AGRO), AU (formand)
Leif Knudsen (LEK), SEGES

Dato: 28. februar 2020

Ad hoc deltagere:

Johannes L. Jensen (JLJ), Institut for Agroøkologi (AGRO), AU
Lene Hegelund (LHE), Nationalt Center for Fødevarer og Jordbrug (DCA), AU
Peter Lund (PLU), Institut for Husdyrvidenskab (ANIS), AU
Tobias Holger Baden (TOHOBA), Landbrugsstyrelsen (LBST)
Ingrid K. Thomsen (IKT), Institut for Agroøkologi (AGRO), AU (referent)

Side 1/4

Afbud:

Brian H. Jacobsen (BHJ), Institut for Fødevare- og Ressourceøkonomi (IFRO), KU
Jakob Møgelvang (JAKM), Landbrugsstyrelsen (LBST)
Jens Elbæk (JEL), SEGES
Jens Erik Ørum (JEØ), Institut for Fødevare- og Ressourceøkonomi (IFRO), KU
Signe Kyndig Borgen (SIKYBO), Landbrugsstyrelsen (LBST)
Sonja Canger (SONCAN), Landbrugsstyrelsen (LBST)

Dagsorden

1. Meddelelser.
2. Godkendelse af dagsorden.
3. Godkendelse af referat fra møde 14. august 2019.
4. Nyt fra Landbrugsstyrelsen. *Tobias Holger Baden*
5. Kommissorier for Normudvalg, Arbejdsgruppen vedr. kvælstofnormer og Arbejdsgruppen vedr. beregning af normtal for husdyrgødning. *Tobias Holger Baden*
6. Husdyrnormer: treårige normer samt dokumentation. *Christian Friis Børsting*
7. Status og fremtidigt arbejde i Prognoseudvalget vedr. kvælstofprognose og treårige kvælstofnormer. *Tobias Holger Baden*
8. Hvilke forfrugter og jordtyper omfatter kvælstofprognosen. *Leif Knudsen*
9. Analyse af prisændringers effekt på kvælstofnormer i det nuværende normsystem. *Johannes L. Jensen*
10. Muligheder for inddragelse af aktuelle prisforhold ved indstilling og justering af kvælstofnormer og -prognose. *Jens Erik Ørum*
11. Opdatering af Procedurer for indstilling af kvælstof- og udbyttenermer ("Drejebogen"). *Ingrid K. Thomsen*
12. Næste møde: dagsorden, oplæg mm.
13. Eventuelt.

Referat

Ad. 1. Meddelelser

Sonja Canger erstatter Louise Piester i Normudvalget, efter at Steen Bonde har vikarieret i en periode. Emilie Marie Øst Hansen erstatter Hans Kjær. Jørgen Eriksen tiltræder som formand efter Erik Steen Kristensen.

Ad. 2. Godkendelse af dagsordenen

Dagsordenen blev godkendt uden bemærkninger.

Ad. 3. Godkendelse af referat fra møde 14. august 2019

Referatet blev godkendt uden bemærkninger.

Side 2/4

Ad. 4. Nyt fra Landbrugsstyrelsen

TOHOBA orienterede om organisatoriske ændringer i LBST. Der arbejdes ikke mindst med indførelse af hurtigere it og mere sikker drift.

Ad. 5. Kommissorier for Normudvalg, Arbejdsgruppen vedr. kvælstofnormer og Arbejdsgruppen vedr. beregning af normtal for husdyrgødning

TOHOBA havde forventet at kunne præsentere udkast til kommissorier, men processen er blevet forsinket, bl.a. pga. enkelte uafklarede punkter, herunder særligt forholdet til Arbejdsgruppen vedr. husdyrnormtal. TOHOBA orienterede om proceduren for udpegning af medlemmer, som kan ske ved de enkelte organisationer, hvilket er bekræftet af ministeren. Dog er det vigtigt at tage højde for ligelig kønsfordeling, der som minimum skal være 60:40. Ved fremtidig udpegning af nyt medlem kontaktes LBST, hvorefter der igangsættes en proces med indstillingen.

LBST arbejder med kommissorierne for underarbejdsgrupperne til Normudvalget. Det vurderes bl.a., om arbejdsgruppernes opgaver svarer til de beskrevne i kommissorierne. Det drejer sig ikke mindst om et- eller treårige husdyrgødningsnormer og BAT (Best Available Techniques), som kan betyde, at der vil være behov for et selvstændigt kommissorium, som ikke ligger under Normudvalget. HBA anførte, at det for DCE er en stor hjælp, at undergruppen vedr. beregning af normtal for husdyrgødning har ophæng i Normudvalget, da data bruges til emissionsopgørelser. TOHOBA forventer, at udkast til kommissorier kan være klar til det ordinære møde i Normudvalget i marts. Fremover vil listen over medlemmer i Normudvalget og undergrupper til Normudvalget foreligge som bilag til kommissorierne. JER spurgte til forretningsordenen, herunder om der er en procedure for håndtering i forbindelse med uenighed. Dette vil ifølge TOHOBA blive beskrevet. Ligeledes vil der være henvisning til relevante lovttekster om Normudvalgets arbejde. PLU fremhævede, at det er vigtigt at beskrive, at det er AU der endeligt indstiller normerne og dermed har det sidste ord.

Ad. 6. Husdyrnormer: treårige normer samt dokumentation

CFB redegjorde for fordele og ulempe ved hhv. etårige og treårige husdyrnormer. Treårige normer vil i princippet kunne reducere arbejdsindsatsen, men vil til gengæld ikke kunne inddrage pludseligt opnåede forandringer ved f.eks. fodring med mindre fosfor. DCE har brug for nye tal til emissionsopgørelsen hvert år. Husdyrarbejdsgruppen arbejder generelt konservativt, dvs. opgørelserne sker bagudrettet. Det vil være en stor ændring, hvis der i stedet skal kigges fremad, og det vil kunne give forskellige tal, hvis der laves årlige normtal baseret på årets data til DCE og treårige fremskrivninger til LBST. TOHOBA forudså store administrative udfordringer med treårige husdyrnormer, hvis der laves en fremskrivning med forskellige tal for hvert af de tre år. HBA vurderede, at der vil være risiko for store spring, hvis der arbejdes med treårige normer, og LEK supplerede med, at da fosfor er bestemmende for tildeling af husdyrgødning, er det vigtigt, at der ikke er for store og pludselige hop.

TOHOBA fremførte, at det vil være muligt at arbejde med treårige afgrødenormer og årlige husdyrnormer, og at der vil ske en afklaring i forbindelse med udarbejdelsen af kommissorierne. LEK fandt det vigtigt, at alt samles under Normudvalget, mens JER tilføjede, at der også er et ressourcespørgsmål, som skal afklares i styrelserne.

Mht. dokumentation orienterede PLU om, at ANIS er udfordret mht. fjerkræ og svin, men at en engelsktalende forsker er ansat. Der kan udfærdiges og uploades kapitler for de øvrige dyrearter i løbet af 2020. Mht. forfatterskab er der øget fokus på risikoen for kritik

mht. AUs uafhængighed ved fælles forfatterskab mellem AU og erhvervet. HBA fremførte, at det generelt er vigtigt med transparens, dvs. at man gør rede for samarbejde, og at det er tydeligt deklareret, hvem der har lavet hvad. HBA mente ligeledes, at en mulighed for en god håndtering af dette kunne være en drejebog tilsvarende den, der er udarbejdet for kvælstofnormer.

Der var efterfølgende en diskussion omkring udarbejdelse af en drejebog for husdyrnormer. Det blev aftalt, at der i 2020 skal udarbejdes dokumentation (tilsvarende DCA-rapport 36) for alle dyregrupper bortset fra fjerkræ og svin, som afventer til 2021. Det er uafklaret, hvorvidt der skal udarbejdes en egentlig drejebog, der skal dække standardprocedurerne for de årlige indstillinger. Eventuelle afvigelser fra drejebogen skulle i givet fald tages op i Arbejdsgruppen og i Normudvalget tilsvarende hvad der sker med kvælstofnormerne. Alternativt til en egentlig drejebog kan der udarbejdes en dokumentation for de årlige indstillinger med en redegørelse for eventuelle ændringer fra tidligere år.

Ad. 7. Status og fremtidigt arbejde i Prognoseudvalget vedr. kvælstofprognose og treårige kvælstofnormer

TOHOBA orienterede på baggrund af det fremsendte bilag om arbejdet i Prognoseudvalget. Udvalget skal bl.a. tage stilling til, om der er grundlag for, at prognosen fortsat skal være gældende for vårsæd, hvor der har været efterafgrøder forud, og for grovsand, hvor prognosen pt. sættes til 0. Prognoseudvalget indstillede, at prognoseindstillingen ikke ændres i 2020 men overvejes for 2021. Prognoseudvalgets arbejde forventes afsluttet i september 2020, da der tidligt skal være klarhed over, hvordan prognosen for 2021 skal udarbejdes. TOHOBA pointerede, at det planlagte arbejde i Prognoseudvalgets forudsætter, at de deltagende organisationer, kan afsætte de nødvendige ressourcer til arbejdet frem til september.

TOHOBA oplyste, at kvælstofprognosen indgår som forpligtelse af Nitratdirektivet, hvis ordlyd vil fremgå at et link, som TOHOBA vil fremsende. Det er derfor muligt, at prognoseudvalget må fortsætte sit arbejde også efter september 2020, hvilket der skal tages stilling til. [Eftersendt link fra TOHOBA: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?uri=CELEX%3A31991L0676>]

Ad. 8. Hvilke forfrugter og jordtyper omfatter kvælstofprognosen

LEK præsenterede det fremsendte bilag og forklarede, at prognosen principielt kun bør omfatte afgrøder med begrænset kvælstof om efteråret. Af samme grund udtages der ikke jordprøver i marker med efterafgrøder. Prognosen er dog gældende, også hvor der har været efterafgrøder forud, hvilket svarer til ca. 40% af arealet med vårsæd. LEK kunne ikke anbefale at udvide kvælstofprognosen med målinger på arealer med grovsand i alle jordlag. Øvrige problemstillinger vil indgå i det fremadrettede prognosearbejde. JER opfordrede til et analysearbejde af JEØ, JLJ og LEK vedr. N_{\min} fra tidligere års resultater fra prognosepunkterne. Dette arbejde forventes gennemført under Prognoseudvalget inden september, forudsat at der er tilstrækkeligt med ressourcer til rådighed.

Ad. 9. Analyse af prisændringers effekt på kvælstofnormer i det nuværende normsystem

JLJ gennemgik bilaget vedr. prisændringers effekt på kvælstofnormer i det nuværende normsystem, dvs. en "kattleem", der kan anvendes, hvis der sker store udsving i prisforhold i den treårige periode, kvælstofnormerne nu kommer til at gælde. JLJ havde taget udgangspunkt i, at prisændringerne skal være i en størrelsesorden, der ved beregningsmetoder som i det nuværende normsystem resulterer i en ændring af kvælstofnormerne på mindst 2,5 kg N/ha. Når det er valgt at anvende 2,5 kg N/ha, skyldes det, at tilsvarende kriterium anvendes ved ændring af de årlige normer. JLJ konkluderede, at der skal usædvanligt store prisændringer til, for at klausulen bliver taget i brug.

Det blev diskuteret, hvorvidt beregninger tilsvarende de skitserede skal gennemføres hvert år, eller alene hvis nogen påberåber sig det. En mulighed vil være, at kapiteltaksten for vinterhvede og vårbyg samt købsprisen på soyaskrå følges for at overvåge, om usædvanlige prisændringer har fundet sted.

Ad. 10. Muligheder for inddragelse af aktuelle prisforhold ved indstilling og justering af kvælstofnormer og –prognose

JEØ havde måttet melde afbud, hvorfor punktet udgik.

Ad. 11. Opdatering af Procedurer for indstilling af kvælstof- og udbytnormer ("Drejebogen")

Den nuværende Drejebog vedr. indstilling af kvælstof- og udbytnormer skal opdateres, bl.a. pga. de treårige normer og reviderede kommissorier. JLJ og IKT er ansvarlige og vil løbende sørge for opdatering efterhånden som beregningsmetoderne af de treårige normer besluttet og gennemføres. JLJ og IKT vil give en status over opdateringen på mødet i september. Den foreliggende Drejebog fremstår alene med logoer på de involverede institutioner, mens der ikke er angivet forfattere. Det skal afklares, hvordan forfatterspørgsmålet skal håndteres fremadrettet, hvilket vil ske på næste møde.

Ad. 12. Næste møde: dagsorden, oplæg mm.

Næste møder i Normudvalget blev aftalt til 10. marts og 10. september, begge gange kl. 10:30-15:00. IKT indkalder. Af hængespartier er bl.a. problemstillinger om humusjorde, som LEK vil udarbejde notat omkring, samt udearealer til fjerkræ. LBST undersøger krav til udearealer, hvorefter CFB orienteres.

Ad. 13. Eventuelt.

Intet.